

Händelserna som ledde till det första världskriget.

Frågor och svar:

Fråga: Det finns många likheter med tiden före första världskriget och vår tid. Globaliseringen och staternas ekonomiska beroende av varandra var/är långt hunna, men det oaktat bröt första världskriget ut. Nu vill Putin "återskapa" gränserna från kalla krigets dagar.

Vad kan vi förvänta oss av det som sker i Europa idag ?

Svar: I början av 1900 talet var Europa delat i olika block som ledde till att en konflikt i Serbien ledde till ett storkrig trots att inga direkta krav på nya gränser fanns. Putins ambitioner att flytta på gränser är en svårlöst utmaning idag.

Ända till -20/-30 talet tog det Europa att "återhämta" sig från första världskrigets följder.

Fråga: Benämningen första "VÄRLDSkriget" diskuterades i bordet och föranledde en fråga om vilken betydelse makten om kolonierna hade. Var det redan stora spänningar före kriget eller eskalerade den här maktkampen först efter kriget?

Svar: Bismarcks åsikt beträffande kolonierna var att Tyskland inte ska gå aktivt med i den kampen. Däremot var kejsar Wilhelm I av helt annan åsikt. Tyskland, som redan tidigare blivit nervös på att britterna gått med i den fransk-ryska alliansen, hade före kriget inlett en stor satsning på sin flotta. Detta irriterade britterna, som ansåg sig vara härskare över världshaven. Kampen om kolonierna bidrog till att öka spänningen redan före kriget, av vilket ett exempel är Marockokrisen 1905-06, där tyskarna provocerade fransmännen.

Fråga: Vad var orsaken till att alliansen England /Frankrike uppstod ?

Svar:

En stark konkurrenssituation hade uppstått!

- Tyskland expanderade både sin handelsflotta och marin.
- Kielkanalen färdigställdes med
- tyska koloniala intressen
- starkt expanderande tysk stålindustri
- stark frammarsch på den kemisktekniska sidan bl.a syntetiska textilfärger(konflikt med franska intrssen)
- stark tysk frammarsch inom vetenskapliga områden medicin etc.
- mycket välutvecklat tyskt järnvägsnät!

Tyskland fick en mycket orättvis fred , som delvis ledde till andra Världskriget!

Fråga:

Hur skall man förstå att stora folkmassor i de krigförande länderna gick på gatorna och jublade, då kriget bröt ut?

Svar:

Hänger ihop med en romantiserad uppfattning av kriget. Under decennierna före kriget ökade globaliseringen till en häpnadsväckande nivå. Samtidigt förekom också en stark nationalism där att offra sig för fosterlandet sågs som den ultimata fosterlandskärleken. Globaliseringen och nationismen stod inte i motsatsförhållande till varandra. Värt också att notera att "alla" inte jublade då kriget utbröt, många såg med skräck på kriget.

Fråga: Hade krigets uppkomst någonting att göra med att regenterna i Ryssland, Tyskland och England var kusiner?

Svar: Nej veterligen inte.

Fråga . Varför anföll Tyskland Belgien?

Svar: Den s.k. Schlieffenplanen utarbetades av den tidigare generalstabschefen i Tyskland greve Alfred von Schlieffen åren 1905-6. Det var en typisk skrivbordsplan för att anfalla och besegra Frankrike på c:a sex veckor. Grundidén var uttryckligen att snabbt besegra de franska styrkorna och den starka Maginot fortlinjen genom att anfalla genom Belgien. Forten i Liège och Namur var bara hinder i vägen för den tyska framryckningen. Tyskarna lyckades ju nästan, först vid Marne lyckades fransmännen (och engelsmännen) slå tillbaka de framryckande tyskarna.

Fråga: Vid fredsförhandlingarna i Versailles efter första världskriget gjorde segrarmakterna Tyskland jämte Österrike ensamma ansvariga för utbrottet av kriget och bestraffade dem hårt i fredsavtalet (Vae victis). Detta ledde till svåra förhållanden i Tyskland och som en följd därav till andra världskriget. Senare tiders forskning har visat att inte bara Tyskland utan också de andra stormakterna förde en politik som ledde till krigsutbrottet. Är detta riktigt?

Svar: De straffåtgärder som Tyskland utsattes efter första världskriget påskyndade utan tvekan Tysklands väg mot andra världskriget. Västmakterna höll på att upprepa misstaget efter andra världskriget men ändrade sig och stödde i stället Västtysklands utveckling till en blomstrande ekonomi. Senare tiders forskning har visat att samtliga stormakter förde en politik som sammantaget ledde till krigsutbrottet 1914, Tyskland var inte ensam skyldig.